ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертаційну роботу Кононенка Олега Анатолійовича

«Управління ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації», подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами

Сучасний етап розвитку агропродовольчої сфери України характеризується високою динамічністю ринкового середовища, впливом воєнних, макроекономічних і структурних трансформацій, а також активною цифровізацією виробничих, логістичних та управлінських процесів. За таких умов особливого значення набуває формування ефективних механізмів управління економічною результативністю діяльності підприємств і забезпечення їх фінансово-економічної стійкості як передумови довгострокового функціонування та конкурентоспроможності.

Діджиталізація агропродовольчої сфери суттєво трансформує структуру витрат, характер фінансових потоків, інформаційне забезпечення управлінських рішень і ризиковий профіль підприємств. У зв'язку з цим дослідження теоретико-методичних та прикладних засад управління ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств в умовах цифрового розвитку є своєчасним і науково обґрунтованим. Обрана тема відповідає сучасним викликам розвитку національної економіки та потребам підвищення адаптивності суб'єктів господарювання агропродовольчої сфери.

Дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України згідно теми «Ідентифікувати сценарії та процедури відновлення виробничо-технологічного, агроекологічного та інноваційно-інвестиційного потенціалу

молочного скотарства на деокупованих територіях» (номер державної реєстрації 0124U001624, 2024-2025 рр.), що підтверджує її зв’язок із науковими програмами та пріоритетними напрямами розвитку аграрної науки.

Вказане переконує в актуальності теми дослідження О.А. Кононенка.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень

Наукові положення, висновки і рекомендації, отримані за результатами дисертаційного дослідження, на нашу думку, є обґрунтованими та достовірними.

Методологічною основою роботи є фундаментальні положення сучасної економічної теорії, теорії управління, конкуренції, а також роботи вітчизняних і закордонних учених щодо теоретичних і практичних засад ідентифікації та розвитку управління ефективністю в умовах цифрової трансформації.

Наукові положення, висновки й рекомендації отримано за допомогою загальнонаукових і економічних методів наукового пізнання. Під час дослідження автором використано абстрактно-логічний, історичний, монографічний, функціонально-вартісний й статистичний, графічний й табличний, економіко-математичний, інтегральний, емпіричний, порівняльного аналізу та інші методи.

Наукові результати підтверджується значними обсягами опрацьованих законодавчих та інших нормативно-правових актів України, залученої наукової літератури, даними державної і регіональної статистики, відомчою інформацією центральних і місцевих органів виконавчої влади, Інернет-ресурсами та іншими джерелами. Аналіз змісту дисертаційної роботи свідчить, що вона характеризується системним підходом до вирішення дослідницьких завдань та досягненням поставленої мети.

Оцінка наукової новизни результатів дослідження

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає у подальшому розвитку теоретико-методичних положень щодо управління економічною ефективністю

та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери в умовах цифрового розвитку. До найбільш вагомих результатів належать:

– поглиблення наукового тлумачення економічної ефективності та фінансово-економічної стійкості як інтегрованих характеристик результативності та фінансової рівноваги підприємства;

– обґрунтування системи факторів формування економічних ефектів і фінансових результатів з виокремленням цифрового блоку як наскрізного елемента трансформації;

– розроблення методичного інструментарію оцінювання та моніторингу ефективності й стійкості на основі цифрових інформаційних потоків;

– формування рекомендацій щодо інтеграції цифрових технологій у систему управління ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств.

Достовірність результатів забезпечується використанням сучасних методів економічного аналізу, статистичної обробки даних, узагальненням фінансової звітності підприємств агропродовольчої сфери та апробацією отриманих положень у практичній діяльності.

Практичне значення результатів

Практична цінність роботи полягає у можливості використання запропонованих підходів і методик у діяльності підприємств агропродовольчої сфери з метою підвищення економічної результативності та забезпечення фінансової стійкості в умовах цифрової трансформації. Рекомендації автора можуть бути застосовані у процесі стратегічного планування, фінансового менеджменту, формування системи моніторингу ефективності та розроблення програм цифрового розвитку підприємств.

Основні положення, висновки і пропозиції дисертаційної роботи доведено до рівня науково-методичних рекомендацій, які апробовано та прийнято до впровадження що засвідчено відповідними документами.

Матеріали дослідження можуть бути використані у навчальному процесі під час викладання дисциплін з економіки підприємства, фінансового менеджменту, стратегічного управління та цифрової економіки.

Оцінка змісту дисертації та автореферату

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків, містить 25 таблиць і 32 рисунки . Структура роботи є логічною, відповідає поставленій меті та завданням.

У першому розділі визначено економічну ефективність та фінансово-економічну стійкість підприємств як об'єкти управління, ідентифіковано фактори формування економічних ефектів та фінансових результатів підприємств агропродовольчої сфери в умовах цифрового розвитку, а також обґрунтовано методичні підходи та прийоми до оцінювання та прогнозування економічної ефективності й моніторингу фінансово-економічної стійкості підприємств.

У другому розділі окреслено вектори, тенденції та орієнтири змін економічної ефективності основної діяльності підприємств агропродовольчої сфери, надано оцінку впливу діджиталізації на організаційно-управлінські процеси в менеджменті ефективності діяльності підприємств, а також ідентифіковано структурні особливості застосування індикаторів фінансово-економічної стійкості в управління ефективністю підприємств агропродовольчої сфери.

У третьому розділі обґрунтовано архітектоніку систем управління ефективністю діяльності підприємств агропродовольчої сфери, визначено роль діджиталізації інформаційної підтримки управлінських рішень в менеджменті економічної ефективності діяльності, а також окреслено підходи та процедури до інтеграції цифрових технологій в менеджмент ефективності та фінансово-економічної стійкості підприємств агропродовольчої сфери.

Автореферат повною мірою відображає зміст дисертації, основні положення та результати дослідження.

Ступінь оприлюднення результатів дослідження в наукових публікаціях

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано у 14 наукових працях загальним обсягом 5,1 ум.-друк. арк., із них 9 одноосібних, у тому числі 5 статей – у фахових виданнях, одна стаття у зарубіжному науковому фаховому виданні та 8 публікації в інших виданнях.

Дискусійні положення та зауваження

Позитивно оцінюючи науковий рівень дисертаційної роботи, її теоретичну ґрунтовність та прикладну спрямованість, вважаю за доцільне висловити низку зауважень і дискусійних положень, які мають конструктивний характер і спрямовані на подальше вдосконалення дослідження.

1. У роботі автором поглиблено наукове тлумачення економічної ефективності та фінансово-економічної стійкості як взаємопов’язаних об’єктів управління. Водночас доцільним було б чіткіше окреслити межі між категоріями «економічна ефективність», «результативність», «конкурентоспроможність» та «фінансова стабільність», зокрема у контексті цифрової трансформації. У ряді положень ці дефініції використовуються у близькому змістовому полі, що потребує додаткової концептуальної диференціації. Більш глибока формалізація співвідношення зазначених категорій дозволила б посилити теоретичну завершеність авторської концепції.

2. Запропонована систематизація факторів формування економічних ефектів і фінансових результатів є обґрунтованою та логічно структурованою. Проте цифровий блок факторів, визначений як наскрізний і мультиплікативний, доцільно було б конкретизувати через виділення окремих підгруп (інформаційно-аналітичні технології, автоматизація виробництва, цифрові платформи збуту, фінтех-рішення тощо) з подальшим кількісним вимірюванням їх впливу на зміну ключових фінансових показників. Відсутність чітких індикаторів оцінки цифрового впливу ускладнює емпіричну верифікацію заявленого мультиплікативного ефекту.

3. Методичний підхід до оцінювання та прогнозування економічної ефективності й моніторингу фінансово-економічної стійкості базується на поєднанні індикаторного, інтегрального та динамічного аналізу. Разом з тим у роботі недостатньо деталізовано алгоритм визначення вагових коефіцієнтів інтегральних показників та процедуру нормалізації різновимірних індикаторів. У разі застосування інтегрального індексу доцільно було б обґрунтувати вибір конкретного методу агрегування (адитивного чи мультиплікативного) та провести порівняльну апробацію альтернативних варіантів розрахунку.

4. У роботі наголошується на необхідності формування адаптивної системи управління ефективністю та стійкістю, однак механізм забезпечення зворотного зв'язку в цифровому середовищі (зокрема через BI-системи, ERP-платформи, аналітику великих даних) розкрито фрагментарно. Доцільно було б детальніше описати інформаційні контури прийняття управлінських рішень та архітектуру цифрової підтримки моніторингу показників.

5. Окремі положення, пов'язані з трансформацією структури витрат під впливом цифровізації, потребують більш глибокої деталізації щодо зміни співвідношення постійних і змінних витрат, впливу автоматизації на фонд оплати праці та амортизаційні відрахування.

Зазначені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи. Вони мають дискусійний характер, спрямовані на подальший розвиток наукових положень та вдосконалення методичного інструментарію дослідження. Загалом робота справляє цілісне враження завершеного наукового дослідження, результати якого є обґрунтованими, актуальними та практично значущими.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Кононенка Олега Анатолійовича «Управління ефективністю та фінансово-економічною стійкістю підприємств агропродовольчої сфери в умовах діджиталізації» повною мірою відповідає діючим вимогам, що встановлені до дисертацій на здобуття наукового ступеня

кандидата економічних наук у відповідності з пунктами 9, 11 та 12 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами та доповненнями), згідно п. 2 постанови Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197 «Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів», а її автор – Кононенко Олег Анатолійович – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

Кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри менеджменту, адміністрування

Державного

біотехнологічного університету Вікторія Краля

Підпис Краля

ЗАСВІДЧУЮ

Керівник відділу діловодства ДБТУ